

IRINA KOVACS
EMILIA POP

DANIELA FIRICEL
LILIANA PAȘCA

MEMORATOR
DE ANATOMIE,
GENETICĂ ȘI
ECOLOGIE UMANĂ
pentru clasele XI-XII

Ediția a III-a

Editura Paralela 45

Redactare: Mugur Butuza
Corectură: Bianca Vișan
Tehnoredactare: Adriana Vlădescu
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KOVACS, IRINA

Memorator de anatomie, genetică și ecologie umană
pentru clasele XI-XII / Irina Kovacs, Daniela Firicel, Emilia Pop,
Liliana Pașca. - Ed. a 3-a. - Pitești : Paralela 45, 2019
ISBN 978-973-47-2898-5

I. Kovacs, Irina
II. Firicel, Daniela
III. Pop, Emilia
IV. Pașca, Liliana

57

Copyright © Editura Paralela 45, 2019
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de
proprietate intelectuală.

Cuprins

CLASA A XI-A

I. Alcătuirea corpului uman. Topografia organelor și sistemelor

de organe..... 7

1. Segmentele corpului uman.....7

2. Axe și planuri.....8

II. Funcțiile fundamentale ale organismului uman. Funcțiile de

relație.....9

1. Sistemul nervos (SN).....9

A. Clasificarea sistemului nervos din punct de vedere topografic și funcțional.....9

B. Sistemul nervos somatic 10

C. Sistemul nervos vegetativ (SNV) – clasificare, efecte ale stimulării simpaticului și parasimpaticului 14

D. Noțiuni elementare de igienă și patologie 17

2. Analizatorii.....17

A. Segmentele unui analizator.....17

B. Fiziologia analizatorului cutanat.....18

C. Fiziologia analizatorului vizual 19

D. Fiziologia analizatorului acustico-vestibular 23

E. Noțiuni elementare de igienă și patologie 26

3. Glandele endocrine 27

A. Hipofiza (glanda pituitară).....27

B. Tiroida.....30

C. Glandele suprarenale.....31

D. Pancreasul (glandă mixtă) 33

E. Ovarul (glandă mixtă)	33
F. Testiculul (glandă mixtă)	34
4. Sistemul osos.....	35
A. Rolul sistemului osos.....	35
B. Creșterea oaselor.....	36
C. Scheletul uman.....	36
D. Noțiuni elementare de igienă și patologie.....	39
5. Sistemul muscular.....	39
A. Principalele grupe de mușchi scheletici	39
B. Tipuri de contracții musculare.....	41
C. Noțiuni elementare de igienă și patologie.....	42
III. Funcțiile de nutriție.....	43
1. Digestia și absorbția.....	43
A. Digestia bucală.....	43
B. Digestia gastrică.....	45
C. Digestia intestinală.....	47
D. Absorbția intestinală.....	49
E. Fiziologia intestinului gros	51
F. Noțiuni elementare de igienă și patologie.....	52
2. Circulația.....	54
A. Grupele sanguine	54
B. Imunitatea.....	56
C. Activitatea cardiacă.....	57
D. Circulația sângelui	60
E. Noțiuni elementare de igienă și patologie	61
3. Respirația	62
A. Ventilația pulmonară	63

B. Schimbul de gaze	64
C. Respirația celulară.....	65
D. Noțiuni elementare de igienă și patologie	65
4. Excreția	66
A. Formarea și eliminarea urinei.....	67
B. Noțiuni elementare de igienă și patologie	69
IV. Funcția de reproducere	70
1. Sistemul reproducător	70
A. Sistemul reproducător feminin	70
B. Sistemul reproducător masculin	72
2. Fiziologia organelor de reproducere.....	73
A. Planificare familială	73
B. Concepția și contracepția.....	73
C. Noțiuni elementare de igienă și patologie.....	75

CLASA A XII-A

I. Genetică.....	77
Compoziția chimică a acizilor nucleici.....	77
Structura primară și secundară a ADN-ului	79
Tipuri de ARN – structură și funcții	81
Funcțiile autocatalitică și heterocatalitică.....	85
Organizarea materialului genetic	91
1. Materialul genetic la virusuri	91
2. Materialul genetic la procariote	94
3. Materialul genetic la eucariote.....	95
Genomul uman. Complementul cromozomial.....	98
Mutageneza și teratogeneza. Anomalii cromozomiale asociate cancerului uman.....	101

Domenii de aplicabilitate și considerații bioetice în genetica umană	104
1. Sfaturile genetice.....	104
2. Diagnosticul prenatal	104
3. Fertilizarea in vitro (FIV).....	105
4. Clonarea terapeutică.....	106
5. Terapia genică	107
II. Ecologie umană. Caracteristicile ecosistemelor antropizate și modalități de investigare	108
Particularități ale biotopului și biocenozei în ecosistemele antropizate.....	108
Caracteristicile specifice ale unui ecosistem antropizat	113
Impactul antropic asupra ecosistemelor naturale.....	114

CLASA A XI-A

I. ALCĂȚUIREA CORPULUI UMAN. TOPOGRAFIA ORGANELOR ȘI SISTEMELOR DE ORGANE

Organele = grupări de celule și țesuturi care s-au diferențiat în vederea îndeplinirii anumitor funcții în organism.

Organele interne = viscere.

Sisteme de organe = unități morfologice care îndeplinesc principalele funcții ale organismului: de relație, nutriție, reproducere.

1. SEGMENTELE CORPULUI UMAN

- cap;
- gât;
- trunchi;
- membre – superioare;
– inferioare;
- cap + gât = extremitatea cefalică.

a. Capul → prezintă:

- partea craniană = neurocraniu (cutia craniană);
- partea facială = viscerocraniu (oasele feței).

b. Gâtul → leagă capul de trunchi și conține:

- elemente somatice: mușchi, oase, articulații;
- viscere: trahee, laringe, esofag, tiroidă, paratiroide etc.

c. Trunchiul → este format din:

- torace – cavitatea toracică;
- abdomen – cavitatea abdominală;
- pelvis – cavitatea pelviană;
- diafragma = mușchi care separă cavitatea toracică de cavitatea abdominală.

d. Membrele

- **Superioare** → formate din:
  - centura scapulară – leagă membrul superior de trunchi;
  - porțiunea liberă – braț, antebră, mână.
- **Inferioare** → formate din:
  - centura pelviană – leagă membrul inferior de trunchi;
  - porțiunea liberă – coapsă, gambă, picior.

2. AXE ȘI PLANURI

a. Axele

- **Axul longitudinal (al lungimii)** → prezintă:
  - polul superior (cranial);
  - polul inferior (caudal).
- **Axul sagital = anteroposterior (al grosimii)** → prezintă:
  - polul anterior;
  - polul posterior.
- **Axul transversal (al lățimii)** → prezintă:
  - polul drept;
  - polul stâng.

b. Planuri

- **Planul frontal**
  - delimitat de axul longitudinal și axul transversal;
  - împarte corpul în partea anterioară (ventrală) și posterioară (dorsală).
- **Planul sagital (medio-sagital) = planul simetriei bilaterale**
  - delimitat de axul sagital și longitudinal;
  - împarte corpul în partea dreaptă și stângă.
- **Planul transversal = planul metameriei corpului**
  - delimitat de axul transversal și sagital;
  - împarte corpul în partea superioară (cranială) și inferioară (caudală).